శ్రీమద్భగవద్గీత : 14 వ అధ్యాయం

గుణత్రయ విభాగయోగం

: వ్యాఖ్యాత :

"అభినవ వ్యాస", "జ్ఞానప్రపూర్ణ"

శ్రీ దేవిశెట్టి చలపతిరావు B.Sc[Ag]

వ్యవస్థాపకులు

ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన పీఠం : చిలకలూరిపేట.

Website : WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com

Contact : +91 80085 39770 / +91 98862 65225

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

పూజ్య గురుదేవులు

జ్ఞానప్రపూర్ణ

శ్రీ దేవిశెట్టి చలపతిరావు గారు B.Sc., (Ag)

వ్యవస్థాపకులు : ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానపీఠం, చిలకలూరిపేట

Contact : (Mobile) 80085 39770 / (Land Line) 08647 254716

Email : care@srichalapathirao.com

Visit www.srichalapathirao.com to listen Pravachanas

www.srichalapathirao.com

ఓం శ్రీ కృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీమద్భగవద్గీత

అథ చతుర్దశోధ్యాయః

గుణత్రయ విభాగయోగః

శ్రీ భగవానువాచ :

శ్లో: పరం భూయః ప్రవక్ష్యామి
జ్ఞానానాం జ్ఞాన ముత్తమం |
యజ్ఞాత్వా మునయ స్సర్వే
పరాం సిద్ధి మితో గతాః ॥ (1)

తా : భగవానుడంటున్నాడు. మునులందరు దేనిని తెలుసుకొని ఈ సంసారబంధం నుండి విడివడి శ్రేష్ఠమైన మోక్షసిద్ధిని పొందుతారో అట్టి శ్రేష్ఠమైన జ్ఞానాన్ని తిరిగి (మరల) చెబుతున్నాను.

శ్లో : ఇదం జ్ఞాన ముపాశ్రిత్య
మమసాధర్మ్య మాగతాః |
సర్గేపి నో పజాయంతే
ప్రళయే న వ్యధంతిచ ॥ (2)

తా : ఈ జ్ఞానాన్ని ఆశ్రయించి నా స్వభావాన్ని పొందినవారు సృష్టి జరిగినప్పుడు పుట్టరు. ప్రళయం సంభవించినప్పుడు వ్యధ చెందరు.

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

శ్లో|| మమయోని ర్మహద్బ్రహ్మ

తస్మిన్ గర్భం దధా మ్యహం|

సంభవ స్సర్వ భూతానాం

తతో భవతి భారత ! || (3)

తా|| అర్జునా! మూలప్రకృతి లేదా సమిష్టివాసనలే నా యోని. అందులో నేను బీజాన్ని ఉంచుతాను. అన్ని ప్రాణుల పుట్టుక దాని నుండే సంభవిస్తుంది.

శ్లో|| సర్వ యోనిషు కౌంతేయ!

మూర్తయః సంభవంతి యాః |

తాసాం బ్రహ్మ మహద్యోనిః

అహం బీజప్రదః పితా || (4)

తా|| కౌంతేయా! సకల యోనుల నుండి ఏయే మూర్తులు జన్మిస్తున్నాయో వాటి అన్నింటికి యోని మహద్ బ్రహ్మ (సమిష్టి వాసనలు) తండ్రిని బీజాన్ని ఇచ్చే నేనే.

శ్లో|| సత్త్వం రజస్తమ ఇతి

గుణాః ప్రకృతి సంభవాః |

నిబధ్నంతి మహాబాహో!

దేహే దేహిన మవ్యయం|| (5)

తా|| ఓ మహాబాహుడా! సత్త్వం, రజస్సు, తమస్సు అనే గుణాలు ప్రకృతి నుండి పుట్టినవి. అవి అవ్యయమైన దేహిని (జీవుణ్ణి) దేహంలో బంధిస్తున్నాయి.

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

శ్లో|| తత్ర సత్త్వం నిర్మలత్వాత్

ప్రకాశక మనామయం |

సుఖ సంగేన బధ్నాతి

జ్ఞాన సంగేన చానఘ ! || (6)

తా|| అనఘా! ఆ మూడు గుణాలలోను సత్త్వగుణం నిర్మలమైనది గనుక ప్రకాశవంతంగా, స్వచ్ఛంగా ఉంటుంది. ఇంద్రియ సుఖాలతోను, జ్ఞానంతోను ముడిపెట్టి జీవుణ్ణి బంధిస్తుంది.

శ్లో|| రజో రాగాత్మకం విద్ధి

తృష్ణా సంగ సముద్భవం |

తన్ని బధ్నాతి కౌంతేయ !

కర్మ సంగేన దేహినం || (7)

తా|| కౌంతేయా! రజోగుణం దృశ్యవిషయాలపై ఆసక్తిని కలిగించి; కోరికను, సంగభావాన్ని కలిగిస్తుందని తెలుసుకో. అది కర్మలయందు ఆసక్తి కలిగించి ఆత్మను దేహంలో బంధిస్తుంది.

శ్లో|| తమస్త్వ జ్ఞానజం విద్ధి

మోహనం సర్వ దేహినాం |

ప్రమాదాలస్య నిద్రాభిః

తన్ని బధ్నాతి భారత! || (8)

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

తా|| భారతా ! తమస్సు అనేది అజ్ఞానం నుండి పుట్టి అన్ని ప్రాణులను మోహంలో పడవేస్తుందని తెలుసుకో. ఏమరపాటు, బద్ధకం (సోమరితనం), నిద్రలతో జీవుణ్ణి ఈ తమోగుణం గట్టిగా బంధిస్తుంది.

శ్లో|| సత్త్వం సుఖే సంజయతి
రజః కర్మణి భారత ! |
జ్ఞానమావృత్యతు తమః
ప్రమాదే సంజయత్యు త || (9)

తా|| భారత! సత్త్వగుణం ఇంద్రియ సుఖాలను కలుగజేసి, రజోగుణం కర్మల యందు ఆసక్తి కలిగించి, తమోగుణమేమో జ్ఞానాన్ని కప్పివేసి ఏమరుపాటు కలిగించి వృద్ధి చెందుతాయి. ఎంత ఆశ్చర్యం!

శ్లో|| రజస్తమ శ్చాభి భూయ
సత్త్వం భవతి భారత! |
రజస్సత్త్వం తమశ్చైవ
తమస్సత్త్వం రాజస్తథా || (10)

తా|| భారత ! సత్త్వగుణం రజస్తమోగుణాలను అణచివేసి పైకివస్తుంది. రజోగుణం సత్త్వతమోగుణాలను, అలాగే తమోగుణం సత్త్వరజోగుణాలను అణచి అభివృద్ధి చెందుతాయి.

శ్లో|| సర్వ ద్వారేషు దేహేஉస్మిన్
ప్రకాశ ఉప జాయతే |

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

జ్ఞానం యదా తదా విద్యాత్

వివృద్ధం సత్త్వ మిత్యుత || (11)

తా|| ఈ దేహంలోని అన్ని ద్వారాల నుండి ప్రకాశరూపమైన జ్ఞానం ఎప్పుడు వ్యక్తమవుతుందో అప్పుడు సత్త్వగుణం వృద్ధి అవుతున్నట్లు తెలుసుకో.

శ్లో|| లోభ ప్రవృత్తి రా రంభః

కర్మణా మశమః స్పృహా |

రజస్యేతాని జాయంతే

వివృద్ధే భరతర్షభ ! || (12)

తా: ఓ భరత శ్రేష్టుడా! రజస్సు పెరుగుతూ ఉన్నప్పుడు లోభము, కర్మల యందు ప్రవృత్తి, కర్మలనారంభించుట, అశాంతి, ఆశ - ఇవి కలుగుతుంటాయి.

శ్లో|| అప్రకాశోఽ ప్రవృత్తిశ్చ

ప్రమాదో మోహ ఏవచ |

తమస్యే తాని జాయంతే

వివృద్ధే కురు నందన ! || (13)

తా|| కురునందనా! అర్జునా! తమోగుణం పెరుగుతున్నప్పుడు బుద్ధి మందగించటం (అయోమయ స్థితి), ఏమరుపాటు, బద్ధకం (సోమరితనం), భ్రాంతి జనిస్తాయి.

శ్లో|| యదా సత్త్వే ప్రవృద్ధేతు

ప్రళయం యాతి దేహభృత్ |

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

తదోత్తమ విదాన్ లోకాన్

అమలాన్ ప్రతి పద్యతే || (14)

తా|| ఎప్పుడు సత్త్వగుణం వృద్ధి చెందుతుండగా దేహధారి మరణిస్తాడో అప్పుడు ఉత్తమజ్ఞానంగల నిర్మలమైన లోకాలను పొందుతాడు.

శ్లో|| రజసి ప్రళయం గత్వా

కర్మ సంగిషు జాయతే |

తదా ప్రలీన స్తమ సి

మూఢ యోని షు జాయతే || (15)

తా|| రజోగుణంలో ఉన్నప్పుడు మరణించినవాడు కర్మాసక్తులగు వారియందు జన్మిస్తాడు. అలాగే తమస్సులో మరణిస్తే మూఢ యోనులలో జన్మిస్తాడు.

శ్లో|| కర్మణ స్సుకృత స్యాహుః

సాత్త్వికం నిర్మలం ఫలం |

రజసస్తు ఫలం దుఃఖం

అజ్ఞానం తమసః ఫలం || (16)

తా|| పుణ్యకర్మలకు, మంచిపనులకు సాత్త్వికమైన, నిర్మలమైన ఫలం లభిస్తుందని అంటారు. రజోగుణ కర్మలకు దుఃఖమే ఫలమని, తమోగుణ కర్మలకు అజ్ఞానం ఫలమనీ చెబుతారు .

శ్లో|| సత్త్వాత్ సంజాయతే జ్ఞానం

రజసో లోభ ఏవచ |

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

ప్రమాద మోహౌ తమసః

భవతోఽజ్ఞాన మేవచ || (17)

తా|| సత్త్వగుణం వల్ల జ్ఞానం వస్తుంది. రజోగుణం వల్ల లోభం కలుగుతుంది. తమస్సు వల్ల ఏమరుపాటు, భ్రాంతి, అజ్ఞానము కలుగుతాయి.

శ్లో|| ఊర్ధ్వం గచ్ఛంతి సత్త్వస్థాః

మధ్యే తిష్ఠంతి రాజసాః |

జఘన్య గుణ వృత్తిస్థాః

అధో గచ్ఛంతి తామసాః || (18)

తా|| సత్త్వంలో నిలిచినవారు ఊర్ధ్వలోకాలకు వెళతారు. రాజసులు మధ్యలోనే ఉండిపోతారు. అధమగుణమైన తమస్సులో నిలిచినవారు అధోలోకాలకు వెళ్ళిపోతారు.

శ్లో|| నాన్యం గుణేభ్య కర్తారం

యదా ద్రష్టాఽను పశ్యతి |

గుణేభ్యశ్చ పరం వేత్తి

మద్భావం సోఽధి గచ్ఛతి || (19)

తా|| ఎప్పుడు గుణాల కన్న వేరైన కర్త లేడని వివేకంతో తెలుసుకుంటాడో, త్రిగుణాలకన్న వేరైనవానిగా తనను తెలుసుకుంటాడో అతడు నా భావాన్నే పొందుతాడు. (కర్త గుణాలు. తాను గుణాల కన్న వేరు)

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

శ్లో|| గుణా నేతా నతీత్య త్రీన్
దేహీ దేహ సముద్భవాన్ |
జన్మ మృత్యు జరా దుఃఖైః
విముక్తోఽమృత మశ్నుతే || (20)

తా|| దేహాలను పుట్టించే ఈ మూడు గుణాలను అధిగమించిన దేహధారి జన్మమృత్యుజరా దుఃఖాల నుండి విముక్తుడై అమృతత్వాన్ని పొందుతాడు.

అర్జున ఉవాచ :-

శ్లో|| కైర్లింగై స్త్రీన్ గుణా నేతాన్
అతీతో భవతి ప్రభో! |
కిమాచారః కథం చైతాన్
త్రీన్ గుణా నతి వర్తతే || (21)

తా|| అర్జునుడంటున్నాడు ప్రభూ! ఈ మూడు గుణాలను దాటిన వాడు ఏ లక్షణాలతో కూడిన వాడవుతున్నాడు? అతడి ప్రవర్తన ఎలా ఉంటుంది? ఈ మూడు గుణాలను ఎలా దాటగలడు?

శ్రీ భగవానువాచ :-

శ్లో|| ప్రకాశం చ ప్రవృత్తిం చ
మోహమేవ చ పాండవ ! |
నద్వేష్టి సంప్రవృత్తాని
న నివృత్తాని కాంక్షతి || (22)

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115
WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

తా|| భగవానుడంటున్నాడు, పాండుపుత్రా! అర్జునా! ప్రకాశం, ప్రవృత్తి, మోహము తటస్థించినప్పుడు ద్వేషించడు; పోయినప్పుడు కోరడు.

శ్లో|| ఉదాసీన వదాసీనః
గుణై ర్యో న విచాల్యతే |
గుణా వర్తంత ఇత్యేవ
యోఽవ తిష్ఠతి నేంగతే || (23)

తా|| తటస్థుని వలె నిర్లిప్తంగా ఉన్నవాడై, గుణాల చేత చలించకుండా ఉంటాడు. గుణాలు ప్రవర్తిస్తున్నాయి అనుకుంటూ ఎవడు చలించకుండా ధృఢంగా ఉంటాడో అతడే గుణాతీతుడు.

శ్లో|| సమ దుఃఖ సుఖః స్వస్థః
సమలోష్టాశ్మ కాంచనః |
తుల్య ప్రియా ప్రియో ధీరః
తుల్య నిందాత్మ సంస్తుతిః || (24)

తా|| సుఖదుఃఖాలలో సమంగా ఉంటూ, ఆత్మలో నిలిచి, మట్టి రాయి బంగారాలను ఒక్కటిగా చూస్తూ, ప్రియ, అప్రియములందు, దూషణ భూషణలందు సమంగా ప్రవర్తిస్తాడు.

శ్లో|| మానావ మాన యో స్తుల్యః
తుల్యో మిత్రారి పక్ష యోః |
సర్వారంభ పరి త్యాగీ
గుణాతీత స్స ఉచ్యతే || (25)

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

తా|| మానావమానముల పట్ల సమభావంతో ఉంటూ, మిత్రపక్షాలను శత్రు పక్షాలను ఒక్కటిగా చూస్తూ, సమస్త కర్మలను త్యజించి బ్రహ్మనిష్టలో ఉండేవాడు గుణాతీతుడు అని చెప్పబడతాడు.

శ్లో|| మాంచయోఽవ్యభిచారేణ
భక్తి యోగేన సేవతే |
స గుణాన్ సమతీత్యైతాన్
బ్రహ్మ భూయాయ కల్పతే || (26)

తా|| ఎవరైతే వ్యభిచరించని (అనన్యమైన) భక్తితో నన్ను సేవిస్తారో అతడు ఈ గుణాలన్నింటిని చక్కగా అధిగమించి బ్రహ్మముగా అగుటకు (జీవన్ముక్తుడ గుటకు) సమర్ధుడౌతాడు.

శ్లో|| బ్రాహ్మణో హి ప్రతిష్టాఽహం
అమృత స్యా వ్యయ స్య చ |
శాశ్వతస్య చ ధర్మ స్య
సుఖస్యై కాంతి కస్య చ || (27)

తా|| అమృతము, అవ్యయము, శాశ్వత ధర్మము, ఏకాంత సుఖము అయిన బ్రహ్మమునకు నేను ఆధారాన్ని.

గద్యం :

ఓం తత్ సత్ ఇతి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు బ్రహ్మ విద్యాయాం యోగ శాస్త్రే శ్రీ కృష్ణార్జున సంవాదే గుణ త్రయ విభాగ యోగో నామ చతుర్దశోఽధ్యాయః

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Audio CD, Video DVD, Book, Pen Drive, External Hard Disk రూపములలో క్రింద వివరించిన గ్రంధములు (సంపూర్ణ వ్యాఖ్య సహితంగా) మావద్ద అందుబాటులో గలవు

I. మహాభారతం : ఆదిపర్వం, సభాపర్వం, అరణ్యపర్వం, విరాటపర్వం, ఉద్యోగపర్వం, భీష్మపర్వం.... శాంతిపర్వం; జీవనసత్యాలు; ధర్మాధర్మ విశ్లేషణ; ద్రౌపది; కర్ణుడు; ప్రశ్నలు – సమాధానములు ; మహాభారతంలోని రామాయణం;

II. ఆధ్యాత్మిక గ్రంధములు : కర్మసిద్ధాంతం, జీవుల సుడిగుండాలు, ప్రశాంత జీవనానికి 18 సూత్రములు, మరణాన్ని మంగళప్రదంచేసుకో, ఆధ్యాత్మిక జీవనం, శ్రీ శంకరాద్వైత వ్యాసమాల, ప్రశ్నలు - సమాధానములు;

III. ప్రకరణ గ్రంధములు : తత్త్వబోధ, భజగోవిందం, శ్రీ దక్షిణామూర్తిస్తోత్రం, ఆత్మవిద్యావిలాసం, ఉపదేశసారం, ఆత్మబోధ, అద్వైతసారం, సాధనపంచకం, వివేక చూడామణి, నిర్వాణషట్కం

IV. శ్రీమద్భగవద్గీత : 1-18 అధ్యాయములు

V. ఉపనిషత్తులు :- ఈశావాస్య, కేన, కఠ, ముండక, మాండూక్య, కైవల్య, గర్భ, సూర్య, దర్శన, తారసార, మహావాక్య, పంచబ్రహ్మ, గోపాలతాపిన్య, వరాహ, శాట్యాయనీ, హయగ్రీవ, దత్తాత్రేయ, గారుడ, కలిసంతరణ, జాబాలి, సౌభాగ్యలక్ష్మి, సరస్వతీరహస్య, బహ్వృచ, ముక్తిక

VI.భక్తి: శ్రీమద్భాగవతం,శ్రీనారదభక్తిసూత్రములు,శ్రీకృష్ణఅష్టోత్తరశతనామావళి

VII. బ్రహ్మసూత్రములు : శ్రీ బాదరాయణ విరచిత బ్రహ్మసూత్రములు

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

VIII. గురువు : శ్రీ గురుగీత, గురువు యొక్క అవసరము, ఆషాఢ / గురు / వ్యాస పూర్ణిమ ప్రాధాన్యత, గురువును ఎలా గుర్తించి సేవించాలి, ఎందుకు ?, గురువు పట్ల శిష్యుని కర్తవ్యం, గురూపదేశం, గురువు యొక్క ఆవశ్యకత, గురువు యొక్క అనుగ్రహం ఎందుకు ? ఎలా పొందాలి ?, గురు పాదతీర్థం

IX. సాధనలు : పరమార్ధ సాధనలు, సమాధి అభ్యాసం

X. ఇతర గ్రంథములు : మహాత్ముల సూక్తులు, ఉత్తమ జీవనవిధానం, పరమార్ధ సాధనలు , మోక్ష సాధనా రహస్యం , ధ్యానం - ప్రయోజనములు, సో2హం భావన ద్వారా ముక్తి

XI. మరెన్నో ఇతర గ్రంథములు

Please Contact :

Website : WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com

Contact : +91 80085 39770 / +91 9538858115